

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів
04 березня 2026 м.Фастів

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі - ДП «Ліси України»), лист №3681/40.1.9-2026 від 02.03.2026, згідно Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №555 від 27.07.1995 (далі Правила), нами, начальником відділу державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Галиною ЗАБОЛОТНЬОЮ, інженером-лісопатологом ДСЛП «Київлісозахист» Валерієм МОРДОВАНЮКОМ, інженером лісового господарства I категорії відділу лісового господарства філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Валерієм ЗАКРУЖНИМ, лісничим Фастівського (Веприківського) лісництва Романом КЛЕВАКОЮ, лісничим Снітинського (Дорогинського) лісництва Віталієм ГОРОВЕНКОМ, проведене лісопатологічне обстеження насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

Обстежено наступні ділянки лісу:

Снітинське (Дорогинське) лісництво

Категорія захисності – лісогосподарська частина лісів зелених зон

Кв.15, вид.13, площа 13.5 га., склад 10СЗ, вік 100 років, середня висота - 27м., середній діаметр - 40 см., бонітет – 1, повнота 0.65, потребує ВСР - підвиділ(4) на переважній площі 8,0га з інтенсивністю 40 м³/га;

Кв.26, вид.4, площа 8.9 га., склад 10СЗ +ДЗ, вік - 100 років, середня висота - 27 м., середній діаметр - 36см., бонітет – 1, повнота 0.65, потребує ВСР – підвиділ (2) на переважній площі 7.9 га з інтенсивністю 70 м³/га;

Кв.55, вид.8, площа 3.6 га., склад 9СЗ1ДЗ, вік - 96 років, середня висота - 28 м., середній діаметр - 40см., бонітет – 1, повнота 0.65, потребує ВСР –на всій площі виділу з інтенсивністю 35м³/га;

Кв.58, вид.11, площа 5.4 га., склад 10СЗ, вік - 85років, середня висота - 30 м., середній діаметр - 36см., бонітет – 1 А, повнота 0.55, потребує ВСР – на всій площі виділу з інтенсивністю 65м³/га;

Кв.62, вид.2, площа 7.0 га., склад 10СЗ, вік - 86 років, середня висота - 31м., середній діаметр - 40см., бонітет – 1А, повнота 0.60, потребує ВСР – підвиділ (2) на переважній площі 5.3га з інтенсивністю 65 м³/га;

Фастівське (Веприківське) лісництво

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв.27 вид.12 площа 4.0 га склад 10СЗ, вік 66 років, середня висота 25м, середній діаметр 28 см, повнота 0.60, 1А бонітет, потребує ВСР підвиділ (1) на площі 1.7 га з інтенсивністю 15 м³/га;

Кв.37 вид.4 площа 9.0 га склад 10СЗ+ДЗ+БРС+ЛПД, вік 71 рік, середня висота 27м, середній діаметр 32 см, повнота 0.55, 1А бонітет, потребує ВСР підвиділ (1) на площі 2.7 га з інтенсивністю 25 м³/га;

Кв.49, вид.17, площа 6.3га., склад 10СЗ1ДЗ, вік - 83роки, середня висота - 28 м., середній діаметр - 36см., бонітет - 1 , повнота 0.50, потребує ВСР -на всій площі виділу з інтенсивністю 15м³/га;

Кв.66 вид.9 площа 26.5 га склад 8СЗ2ДЗ+БП, вік 68 років, середня висота 26м, середній діаметр 28 см, повнота 0,50, 1А бонітет, потребує ВСР підвиділ (1) на площі 7.1 га з інтенсивністю 20 м³/га.

При обстеженні вищевказаних насаджень виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). В нижній частині стовбурів сосон та в районі товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах у верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 6 до 10 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про високу чисельність популяції даних шкідників. Ознаки пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*) Виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь.

В кв.26 вид.4 Снітинського (Дорогинського) лісництва соснові насадження уражені сосною губкою (*Porodaedalea pini*). Виявлені багаторічні плодові тіла. Гриб є паразитом хвойних порід, утворює строкату корозійну ядрову стовбурову гниль сосни. Плодові тіла розміщуються на місці сучків і з'являються вже після того, як гниль сильно розповсюдилась у стовбурі. Зовні ураження стовбурів мало помітне. В таких випадках хворобу виявляють „звуковою пробою”, коли при ударі по стовбуру чути глухий звук, що свідчить про порожнечу. Наявність „табачних сучків” та потовщень з грибницею, так званих „сліпих плодників”, що свідчать про розвиток гриба в середині дерева. Спори гриба проникають крізь місця механічних пошкоджень кори та лубу **таких як, термічні пошкодження (опіки, морозобоїни), місця зламу відмерлих сучків, ділянки живлення короїдів тощо**, звідки міцелій поширюється по стовбуру, залишаючи пустоти, які заповнені білими пластівцями нерозкладеної целюлози. Розвиток патологічних процесів спричиняє ямчасту гниль, що поступово перетворює деревину на труху. За окомірною оцінкою ураження досягає 20-60% і підтверджується наявністю плодових тіл на деревах.

В насадженнях в домішку також є дерева дуба звичайного (*Quercus robur* L.). Виявлено відмираючі та сухостійні дерева, на яких спостерігаються сухобочини, гнилеві виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плодові тіла несправжнього дубового трутовика (*Phellinus robustus*) та справжнього трутовика (*Fomes fomentarius*), які викликають жовто-буру гниль стовбура, центрального, або змішаного типу.

Додатковою ознакою ураження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їх пригнічений стан, знижений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах виявлені личинкові ходи і льотні отвори бронзової дубової златки (*Chrysobothris affinis* F.), златки зеленої вузькотілої (*Agrilus viridis* L.) та дубового заболонника (*Scolytus intricatus*), що викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

В даних насадженнях має місце нахил стовбурів більше ніж 30 градусів від вертикальної осі, дерев, які зависли на поруч ростучі дерева внаслідок шквальних поривів вітру в попередні роки, та дерев природного відпаду.

Повнота насаджень в межах обстежених ділянок нерівномірна.

Висновок:

Для покращення санітарного стану насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», рекомендовано провести захід з поліпшення санітарного стану лісів - вибірково санітарну рубку (ВСР) з інтенсивністю (окомірно) 15-75м³/га відповідно до матеріалів відводів у вищезазначених насадженнях на площі **48.0 гектарів.**

З них за причинами призначення:

- внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками – 40.1 га,
- ураження сосною губкою(СГ) - 7.9 га.
- в т.ч по лісництвах:

- Снітинське (Дорогинське) лісництво – 30.2 га;
- Фастівське (Веприківське) лісництво – 17.8 га;

Осередків карантинних, а також хвоєгризучих шкідників та хвороб дерев не виявлено.

Рекомендації:

Рекомендовані ВСР провести у 2026 році згідно пунктів 2,5,6,7,9,10,13,14,16,19,23,26 Правил та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Лісокористувачу підприємства створити посилений моніторинг за станом лісових насаджень.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Підписи:

Галина ЗАБОЛОТНЯ

Валерій МОРДОВАНЮК

Валерій ЗАКРУЖНИЙ

Віталій ГОРОВЕНКО

Роман КЛЕВАКА